

Časová osa Chipu: Jednooké zrcadlovky

Záleží-li vám na **ŠPIČKOVÉ KVALITĚ FOTOGRAFIÍ**, pak je nejlepší volbou jednooká zrcadlovka (SLR). Při pohledu na vysoce modernizované digitální zrcadlovky lze jen těžko uvěřit tomu, že jde v principu o poměrně starou technologii.

CHRISTOPH SCHMIDT

Analogové i digitální fotografie mají jedno společné: pro ambiciózní fotografy jsou tu pouze „zrcadlovky“ (SLR). Český název zrcadlovka nemá anglickou obdobu; anglický název zní Single Lens Reflex (SLR), tedy něco jako fotoaparát s jedním objektivem používající odraz. Výhody těchto přístrojů jsou však jasné: do hledáčku se obraz

dostane pomocí zrcadla přímo přes optiku, takže uživatel vidí náhled budoucího obrázku. Jeho detaily a ostrost budou po zmáčknutí spouště přesně zachyceny na filmu nebo na senzoru fotoaparátu. To, co vidíte v hledáčku, tedy velmi věrně odpovídá tomu, co budete fotografovat, a to pro jakýkoliv objektiv a příslušenství.

Přístroje typu SLR existovaly už dlouho před vynálezem fotografie – v 18. století. Tehdy se jednalo o velkou „bednu“ s malou dírkou vpředu a „obrazovkou“ na konci nebo na horní straně (tzv. camera obscura). Promítalo se přes zrcadlo a většinou na papír, na který pak mohl malíř obraz obkreslit (šlo tedy především o pomůcku malířů). Pozdější camera obscura

Příběh jednookých zrcadlovek

Začátky

Německý matematik Johann Sturm popsal zařízení (camera obscura) sloužící jako pomůcka pro malíře, ve kterém se používal jeden objektiv a zrcadlo.

Thomas Sutton

Fotograf Thomas Sutton vytvořil první jednookou zrcadlovku a v tom samém roce pořídil i první barevnou fotografii.

Hasselblad

Švédská firma Hasselblad začala prodávat středoformátovou modulární jednookou zrcadlovku 1600F. Tzv. V-System pro výměnu objektivů se používá dodnes.

Contax S

Drážďanská firma Zeiss představila hledáček s optickým hranolem (pentaprism) u fotoaparátu Contax S. Umožnilo to svislé položení hledáčku jako u dnešních zrcadlovek.

1676

1825

1861

1929

1936

1948

1949

1952

První fotografie

První fotografie byla pořizena francouzským vynálezem Nicéphorem Niépce, který jako světlocitlivý materiál použil živici. Na zdokonalení fotografického procesu začal spolupracovat s Louism Daguerrem.

Rolleiflex

„Dvouoká zrcadlovka“ (TLR) na svitkový film 6 x 6 cm. Jako reportážní fotoaparát se tento přístroj používal řadu let.

Kine Exakta

Německý výrobce Ihagee uvedl na trh jednookou zrcadlovku pro 35mm film. Fotoaparát měl později i bajonet pro výměnu objektivů jako současné modely.

Asahiflex

První japonská kinofilmová zrcadlovka od firmy Asahi Optical (později známá jako Pentax). K záznamu snímků využívala 35mm film. Nový systém závěrky umožňoval velmi krátké expoziční časy.

FOTO: AOH.C; JEFF DEAN; DPA/PICTURE ALLIANCE; JAMES MAXWELL; NASA KSC; JOSEPH NIÉPCE; SHAOCHOLICA; MICHAEL SORMS/DRESDEN; WASABI215

měly místo otvoru objektivu. Použité zrcadlo zajišťovalo, aby se obraz promítal horizontálně, což malířům vyhovovalo samozřejmě lépe. Po vynálezu fotografie v roce 1825 přišel s první jednookou zrcadlovkou v roce 1861 Thomas Sutton, který si na toto zařízení podal patent.

Jedna, nebo dvě čočky?

V roce 1925 se staly populárními zrcadlovky značky Rolleiflex. Ty však měly na rozdíl od současných jednookých zrcadlovek ještě jedno oko (optiku) navíc – to sloužilo pro hledáček (šlo o dvouoké zrcadlovky středního formátu). Tyto fotoaparáty měly na tehdejší dobu malé rozměry a výbornou optiku.

V roce 1949 přišla firma Contax s novým typem zrcadlovky, označeným Contax S. Ten používal optický hranol (pentaprism) v úrovni očí. Obraz vytvořený objektivem je totiž převrácený vzhůru nohama, a tak je ho třeba v hledáčku opět otočit zpět právě pomocí hranolu.

V roce 1959 se o rozšíření zrcadlovek postarala firma Nikon, která přišla s prvním systémem výměnných objektivů a bajonetem Nikon F (používá se dodnes!). Robustní systém, všestrannost a kvalitní optika se postaraly o to, že si tyto zrcadlovky oblíbili módní fotografové, reportéři a váleční zpravodajové. První fotografie z měsíčního povrchu (1969) však byly pořízeny jinou jednookou zrcadlovkou – astronautickým modelem Hasselblad (Neil Armstrong vyfotografoval Edwina Aldrina upravenou 70mm kamerou Hasselblad 500EL).

Elektronická revoluce

Fotoaparát Canon AE-1 byl představen jako první elektronicky řízená jednooká zrcadlovka. Na trh byl uveden v roce 1976 a s prodejem

více než pět milionů kusů se stal jednou z neúspěšnějších zrcadlovek. Další zlomový bod v éře SLR nastal v roce 1985, kdy Minolta integrovala do těla zrcadlovky Minolta 7000 systém automatického zaostřování (autofokus). Pronikání elektroniky do fotoaparátů pokračovalo v roce 1991 uvedením první digitální jednooké zrcadlovky Kodak DCS-1000, která stála 30 000 dolarů, první masově prodávanou digitální zrcadlovkou se v roce 2003 stal přístroj Canon EOS 300D.

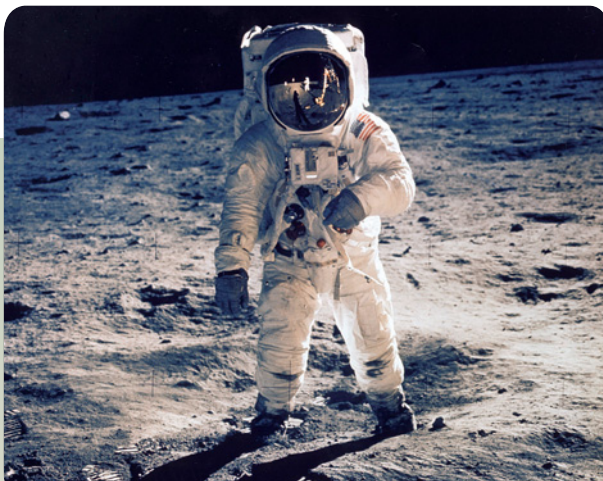
Stále není jasné, jaká budoucnost jednooké digitální zrcadlovky čeká. Díky digitální technologii je totiž jejich mechanismus v podstatě zbytečný a senzor může sloužit jak pro hledáček, tak pro vytvoření finálního snímku (už jsou tak na trhu digitální zrcadlovky bez zrcadla).

Do budoucna budou tedy možná jako zrcadlovky označovány profesionálnější fotoaparáty s výměnnými objektivy. AUTOR@CHIP.CZ

Nikon F

Výměnné objektivu u zrcadlovky Nikon a bajonet typu Nikon F si oblíbili profesionální fotografové na dlouhé období. Systém se používá dodnes.

Fotografie z Měsíce

První fotografie pořízené na povrchu Měsíce vyfotil Neil Armstrong a Buzz Aldrin modifikovaným modelem Hasselblad.

Canon EOS 300D

Hitem trhu se stává první cenově dostupná digitální zrcadlovka určená pro amatérské fotografové. Tento trend sledují i další výrobci zrcadlovek.

BUDOUCNOST

Zrcátko jako přežitek

S koncem analogové fotografie se technologie jednookých zrcadlovek stává anachronismem. Stále lepší náhledové displeje činí zrcátko v podstatě nadbytečným, podobně jako u „EVIL fotoaparátů“ s plně elektronickým hledáčkem (viz obrázek).

elektronický hledáček

obrazový senzor

1959

1969

1976

1985

1991

2003

2009

2020

Canon AE-1

Vrcholná éra jednookých zrcadlovek nastala koncem 70. let. Prodalo se pět milionů kusů elektronicky řízeného Canonu AE-1.

Minolta 7000

První 35mm zrcadlovka s integrovaným autofokusem (automatickým ostřením). V roce 2006 převzala fotografickou část Minolty firma Sony.

Kodak DCS-100

Výrobce filmů Kodak nabízí první digitální jednookou zrcadlovku. Založena byla na Nikonu F3, měla rozlišení 1,3 megapixelu a stála 30 000 dolarů.

Olympus E-3

Současný špičkový model od Olympusu obsahuje všechny poslední technické novinky, které může digitální zrcadlovka mít: mimo jiné živý náhled na displeji, ultrazvukové čištění senzoru a optický stabilizátor.